

WATER-STOP.NU INFO

Voor bewoners en bedrijven van het Geulmondgebied

WIE IS VERANTWOORDELIJK?

Het hoogwater van juli '21 staat velen nog in het geheugen gegrift. De regenmassa's veroorzaakte ernstige overstromingen in Europa. In Limburg werd de schade geschat op 1,8 miljard euro. Velen hebben zich sindsdien gebogen over de oorzaken van de ramp om herhaling te voorkomen. Maar wie neemt hierin nou het voortouw? Water-Stop.NU probeert het te ontrafelen.

Het Rijk, de provincies en de waterschappen zijn volgens de Omgevingswet verplicht tot het vaststellen van waterprogramma's voor 'waterveiligheid'. Binnen het ministerie van Infrastructuur en Water, is de minister eindverantwoordelijk, voert Rijkswaterstaat uit, ondersteunt het KNMI, adviseert de Deltacommissaris en maakt het Directoraat Water en Bodem beleid. Wij als bewoners hebben eerder te maken met gemeenten, Waterschap en de Veiligheidsregio als er daadwerkelijk iets aan de hand is.

Maar wie spreek je nou aan als je er na twee jaar nog niet gerust op bent dat er maatregelen zijn getroffen, zodat een ramp als in '21 niet meer voorkomt?

Voor u ligt het eerste informatiebulletin van Stichting [Water-Stop.NU](https://www.water-stop.nu). Met deze uitgave willen we kennis delen en informatie verspreiden over thema's rondom hoogwaterbescherming voor bewoners en bedrijven van het Geulmondgebied. We hebben al heel wat bereikt, maar zijn er nog niet zolang er geen maatregelen zijn getroffen om een herhaling van het hoogwater van juli '21 te voorkomen. Veel leesplezier, hoogwaterbewustzijn en fijne feestdagen gewenst!
Paul Neering, voorzitter
Stichting Water-Stop.NU

Als gevolg van het hoogwater wordt door minister Van Nieuwenhuizen de Beleidstafel Wateroverlast en Hoogwater opgericht als tijdelijk versneller en aanjager van beleid. Op 11 maart '22 volgt het eerste advies naar de Tweede Kamer en op 19 december '22 het eindadvies met als titel: 'Voorkomen kan niet, voorbereiden wel'. Daarin staan 21 voorstellen, gebaseerd op zeven hoofdpunten:

1. **Iedereen waterbewust en zelfredzaam**, door gerichte aanpak voor waterbewustzijn.
2. **Sturing op het gehele stroomgebied**, met een betere sponswerking van de bodem, meer ruimte en een risicogerichte benadering voor het regionale watersysteem in samenhang met de ruimtelijke inrichting en het hoofdwatersysteem.
3. **Aanvullende aanpak voor bescherming tegen extreme wateroverlast**. Een extreme bui als Limburg 2021 valt altijd buiten een norm, maar met maatregelen kunnen we de gevolgen toch beperken.
4. **Voorbereiden op een crisis**. De mogelijke omvang van extreme neerslag wordt meegenomen in crisisbeheersing.
5. **Klimaatrobuust herstel van schade**. Als er toch schade is, wordt deze klimaatrobuust hersteld.
6. **Samenwerking met buurlanden op alle grensoverschrijdende wateren**. Water houdt zich niet aan grenzen, daarom wordt ook voor het regionale systeem data-uitwisseling georganiseerd en een gezamenlijke gebiedsvisie gemaakt.
7. **Samen slim en integraal uitvoeren en kennis opbouwen**, om tijdig voorbereid te zijn op wat komen gaat.

Op 19 december '22 laat Harbers weten aan de Tweede Kamer alle aanbevelingen van de beleidstafel over te nemen en te zullen uitvoeren, samen met de betrokken overheden.

Korte termijnverbeteringen zijn al ingezet. Zo heeft Waterschap Limburg een watersysteemanalyse uitgevoerd om maatregelen te bepalen voor het regionale systeem in Limburg, verbetert het KNMI de neerslagmonitoring en verbetert Rijkswaterstaat de hoogwaterverwachting en de afstemming van deze informatie op de gebruiker.

Wat voor bewoners en bedrijven van het Geulmondgebied nog veel meer van belang is, is het onderzoeksrapport van Deltares dat zich richt op de oorzaken van ons specifieke gebied en een verkenning doet naar mogelijke maatregelen.

DELTA RES RAPPORT

ANALYSE OVERSTROMINGEN GEULMONDING: WATERSYSTEEMEVALUATIE WATERSCHAP LIMBURG - 28 APRIL '22

Oorzaken van de wateroverlast:

- Hoge stand van de Maas en Geul door extreme regenval, langdurig boven hetzelfde gebied.
- Als gevolg overstroomde gebieden in het hele Geuldal, bij Meerssen en Bunde. Door afhellend terrein liep het water door tot Brommelen, Westbroek en Broekhoven. Lokale barrières in het landschap, zoals bruggenhoofden, hielden het opkomende water enige tijd tegen en lieten de waterdiepte toenemen tot meerdere meters. Via aanwezige bronsloten, kwelsloten en duikers kon het water zich verder verplaatsen richting het noorden.
- De sifon onder het Julianakanaal speelde een centrale rol in de opstuwning van de waterstanden in de Geulmonding. De capaciteit van de sifon was sowieso te beperkt om de hoge waterafvoer aan te kunnen. Door opstuwning van de waterstanden van de Maas nam de afvoercapaciteit af en doordat slib en drijfvuil voor 'enige' verstopping zorgde, nam de capaciteit van de sifon nog verder af.
- Het grondwater heeft tijdens de overstroming vermoedelijk weinig impact gehad, maar heeft er wel voor gezorgd dat de wateroverlast in de ondergelopen gebieden lang aanhield. Het dalen van de grondwaterstanden ging langzaam, mogelijk doordat de afstroming beperkt wordt door de dekgrondberging op de Grensmaas. Het verdient aanbeveling verder onderzoek naar de werking van het grondwatersysteem uit te voeren.

Maatregelen die zijn verkend:

- Bedijking langs de Geul bij de sifon
- Compartimenteren, waardoor deelgebieden overstroomd en andere daardoor droog blijven
- Buffer/ retentiegebied (lokaal lastig door grondwater in het dal, bovenstrooms wel mogelijk)
- Verwijderen van drijfvuil en hout zoals bij gemalen
- Vergroten van afvoercapaciteit van sifon Bunde
- Waterafvoer naar het Julianakanaal, bijvoorbeeld door een hevel van de Geul over de dijk heen naar dit kanaal

Eind 2023 is er, behalve het realiseren van houtvang voor de sifon en het doorspoelen van de sifon, nog geen maatregel getroffen.

Waterveiligheid en Ruimte Limburg

Het programma [Waterveiligheid en Ruimte Limburg \(WRL\)](#) is gestart vanuit de provincie Limburg op 14 juli '22 en heeft de ambitie om in 15 jaar Limburg waterrobuust te maken. Daarbij worden drie hoofddoelstellingen beschreven:

- Vergroten van de fysieke robuustheid van het watersysteem en daarmee het verlagen van de waterstand op de plekken waar overlast is geweest of kan ontstaan en/of het beter beschermen van deze locaties tegen hoge waterstanden.
- Verankeren van water en bodem sturend als principe in de ruimtelijke ordening, om wateroverlast te verminderen en waterveiligheid te vergroten.
- Vergroten van zelfredzaamheid van inwoners, om de gevolgen van extreme wateroverlast te beperken.

Het is een programma, de verantwoordelijkheid van (het effect van) te nemen maatregelen blijft liggen bij de instanties, zoals de Provincie, Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg en gemeenten.

WATER-STOP.NU KIJKT VOORUIT EN SOMS ACHTERUIT

We volgen de partijen die met hun taken en verantwoordelijkheden zich bezighouden met onze hoogwaterbescherming en dus veiligheid. **Concreet:**

- Zitten we structureel aan tafel bij overleggen met gemeente, Waterschap Limburg, WRL en Rijkswaterstaat. Ook schuiven we aan bij overleggen met WRL, Veiligheidsregio, gemeenten Maastricht en Valkenburg en Staatsbosbeheer.
- Hebben we onlangs nog schriftelijke vragen gesteld aan **Rijkswaterstaat** over waarom de kwelgoten niet als **bypass** kunnen worden gezien en gebruikt bij incidenteel hoogwater, zolang er nog geen maatregelen zijn getroffen rondom het vergroten van de capaciteit van de sifon bij Bunde.
- Kijken we ook mee naar wat natuurlijke verbeteringen **stroomopwaarts** kunnen betekenen, maar gaan we er desondanks vanuit dat het Geulmondgebied technische oplossingen nodig heeft.
- Hebben we het afgelopen half jaar gesprekken gevoerd met leden van de **Provinciale Staten** en aandacht gevraagd voor te treffen maatregelen om wateroverlast en hoogwater in het Geulmondgebied te kunnen voorkomen. Daarbij viel ons op dat het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg niet bij alle statenleden bekend was en dat door de **rondleiding** die ze van ons kregen door het gebied velen onder de indruk waren van de fysieke omgeving in relatie tot waterbeheer. Dankzij deze gesprekken hebben de leden zich verdiept in de materie en zijn er schriftelijke vragen gesteld aan het college van Gedeputeerde Staten. De antwoorden en acties houden we nauwlettend in de gaten.

Kijk voor meer informatie op de website: www.water-stop.nu

